

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

ЛЬВІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ імені ІВАНА ФРАНКА

Кафедра міжкультурної комунікації та перекладу

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

Декан факультету іноземних мов

В. Т. Сулим

“30” серпня 2018 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Рецепція світової літератури в Україні

освітній ступінь

Бакалавр

спеціальність:

035 Філологія

спеціалізація:

035.04 Германські мови та літератури
(переклад включно)

ОПП:

Переклад (німецька мова)

інститут, факультет, відділення: факультет іноземних мов

2018 – 2019 навчальний рік

Робоча програма навчальної дисципліни «Рецепція світової літератури в Україні» для студентів III курсу освітнього ступеня «бакалавр»

за спеціальністю 035 Філологія, освітньою програмою «Переклад (німецька мова)» зі спеціалізації «035.04 Германські мови та літератури (переклад включно)» .

Розробник: Паславська А. Й., доктор філологічних наук, професор, завідувач кафедри міжкультурної комунікації та перекладу.

Робочу програму схвалено на засіданні кафедри міжкультурної комунікації та перекладу

Протокол № 1 від “27” серпня 2018 року

Завідувач кафедри:

(підпис)

(проф. Паславська А. Й.)

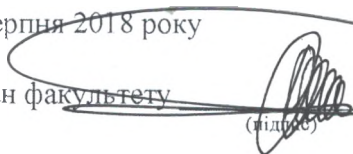
(прізвище та ініціали)

“27” серпня 2018 року

Ухвалено Вченою радою факультету іноземних мов

Протокол № 1 від “30” серпня 2018 року

Голова Вченої ради, декан факультету

(підпис)

Сулим В. Т.

(прізвище та ініціали)

“30” серпня 2018 року

1. Опис навчальної дисципліни

Рецепція світової літератури в Україні

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітній ступінь	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів, – 3	Галузь знань <u>03. Гуманітарні науки</u> (шифр, назва)	За вибором	
Модулів – 2	спеціальність: <u>035 Філологія</u> (шифр, назва)	Рік підготовки:	
Змістових модулів – 2	спеціалізація: 035.04 Германські мови та літератури (переклад включно)	3-й	
Курсова робота		<i>Семестр</i>	
Загальна кількість годин - 90		6-й	
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 2 самостійної роботи студента – 3,6	Освітній ступінь: бакалавр	<i>Лекції</i>	
		16 год.	
		<i>Практичні, семінарські</i>	
		16 год.	
		<i>Лабораторні</i>	
		год.	
		<i>Самостійна робота</i>	
58 год.			
ІНДЗ:			
Вид контролю: залік			

Примітка.

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної і індивідуальної роботи становить (%):

для денної форми навчання – аудиторні заняття – 32 год. (36%), самостійна робота – 58 год. (64%).

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета вивчення дисципліни: ознайомити студентів з перекладами на українську мову визначних творів світової літератури майстрів українського перекладу.

Завдання дисципліни:

- сформувати у студентів комплексне уявлення про періодизацію перекладної літератури;
- ознайомити з найвизначнішими перекладними творами;
- викласти особливості перекладацьких підходів, зумовлених історичною епохою;
- показати національно-культурну специфіку перекладних творів;

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен

Знати:

і розуміти внесок українських перекладачів світової літератури у формування національної літератури, періодизацію світової літератури в українському перекладі, головні перекладацькі стратегії в перекладах зі світової літератури, українські переклади різних епохи України-Руси, доби бароко (І. Величковський, Ф. Прокопович, Г. Сковород, нову українську літературу, переклади І. Котляревського, українських романтиків; І. Франка. Переклади Лесі Українки, П. Грабовського, українських неокласиків та радянських перекладачів; сучасних українських перекладачів.

Вміти:

Давати характеристику головним науковим і теоретичним школам перекладознавства, у рамках яких здійснювались переклади зі світової літератури, розуміти принципи взаємодії мови, суспільства та його культури, послуговуватись теоретичними положеннями щодо жанрової специфіки текстів для їхнього застосування у практиці перекладу, оперувати інформацією про провідних українських перекладачів. Аналізувати переклади та оцінювати якість перекладу, порівнювати тексти оригіналу та перекладу. Уміти орієнтуватися в періодизації німецької/української літератури, її напрямках, течіях, представниках і видатних художніх творох.

3. Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Становлення українського перекладознавства

Тема 1. Культура й переклад. Переклад у різні історичні епохи

Тема 2. Початки перекладу в Україні-Русі

Тема 3. Українські переклади доби бароко (І. Величковський, Ф. Прокопович, Г. Сковорода).

Нова українська література.

Тема 4. Переклади українських романтиків. Перекладацький феномен П. Куліша. М.

Старицький як перекладач.

Змістовий модуль 2. Розвиток українського перекладознавства

Тема 1. Український переклад і суспільно-політичні умови. Перекладацький феномен І. Франка.

Переклади Лесі Українки, П. Грабовського.

Тема 2. Український радянський переклад: П.Тичина, М.Рильський, М.Бажан, Борис Тен.

Феномен В.Мисика.

Тема 3. Український радянський переклад: Г.Кочур, М. Лукаш.

Тема 4. Видатні постаті в історії українського перекладу сьогодення.

4. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	денна форма						заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		л	п	лаб.	інд.	с. р.		л	п	лаб.	інд.	с. р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Модуль 1												
Змістовий модуль 1. Становлення українського перекладознавства												
Тема 1. Культура й переклад. Переклад у різні історичні епохи.	11	2	2			7						

Тема 2. Початки перекладу в Україні-Русі	11	2	2			7						
Тема 3. Українські переклади доби бароко (І. Величковський, Ф. Прокопович, Г. Сковорода). Нова українська література.	11	2	2			7						
Тема 4. Переклади українських романтиків. Перекладацький феномен П. Куліша. М. Старицький як перекладач.	11	2	2			7						
Разом за змістовим модулем 1	44	8	8			28						

Модуль 2

Змістовий модуль 2. Розвиток українського перекладознавства

Тема 1. Український переклад і суспільно-політичні умови. Перекладацький феномен І. Франка. Переклади Лесі Українки, П. Грабовського.	11	2	2			7						
Тема 2. Український радянський переклад: П.Тичина, М.Рильський, М.Бажан, Борис Тен. Феномен В.Мисика.	11	2	2			7						
Тема 3. Український радянський переклад:	11	2	2			7						

Г.Кочур, М. Лукаш.											
Тема 4. Видатні постаті в історії українського перекладу сьогодення.	13	2	2			9					
Разом за змістовим модулем 2	46	8	8			30					
Усього годин	90	16	16			58					

5. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Проблеми культурологічного перекладознавства	2
2	Особливості перекладу церковної термінології.	2
3	Г. Сковорода. Особливості перекладів античної літератури Г. Сковороди.	2
4	Переклади на біблійну тематику П. Куліша. Переклад Біблії.	2
5	Особливості перекладацької майстерності Франка.	2
6	Неокласицизм та літературна ситуація в Україні.	2
7	Переклад «Слова о полку Ігоревім. Особливості творчості та перекладів Тичини.	2
8	Переклади Г. П. Кочура з німецької мови. Новаторство Миколи Лукаша. Переклади Г. Гайне.	2

6. Самостійна робота

Самостійна робота студента (СРС) є основним засобом оволодіння навчальним матеріалом у час, вільний від обов'язкових навчальних занять, і є невід'ємною складовою процесу вивчення дисципліни «Рецепція світової літератури в Україні». Зміст СРС з дисципліни «Рецепція світової літератури в Україні» складається з таких видів роботи: опрацювання теоретичних основ прослуханого матеріалу; підготовка до практичних занять; самостійне опрацювання окремих тем навчальної дисципліни згідно з навчально-тематичним планом і пошук додаткової інформації щодо окремих питань курсу (індивідуальне завдання: представлення здійсненої роботи у формі захисту реферату або презентації); тренування перекладацьких навичок на основі вільного вибору матеріалів; підготовка до контрольних робіт. Очікується, що протягом семестру кожен студент представить викладачеві щонайменше 2 роботи, передбачені планом на самостійне виконання.

Академічна доброчесність: Очікується, що кожен студент повинен самостійно готуватися до практичних занять та вирішувати індивідуальні завдання, обдумувати та викладати власну аргументацію своєї правової позиції. Відсутність посилань на використані джерела, фабрикування джерел, списування, втручання в роботу інших студентів становлять, але не обмежують, приклади можливої академічної недоброчесності. Виявлення ознак академічної недоброчесності в письмовій роботі студента є підставою для її незарахування викладачем, незалежно від масштабів плагіату чи обману; у разі незарахування роботи, студент, в узгодженні з викладачем строки, повинен повторно виконати письмову роботу та подати її викладачу для оцінювання.

Відвідання занять є важливою складовою навчання. Очікується, що всі студенти відвідають усі лекції і практичні заняття курсу. Студенти мають інформувати викладача про неможливість відвідати заняття. У будь-якому випадку студенти зобов'язані дотримуватися усіх строків визначених для виконання усіх видів письмових робіт, передбачених курсом. Викладач фіксує неявку студента на аудиторне заняття, що вважається академічною заборгованістю, яку студент повинен відпрацювати в межах затвердженого графіка консультацій у викладача або в інший узгоджений з викладачем час. Відпрацювання полягає у перевірці підготовки студентом тих завдань, які опрацьовували на занятті, на якому студент був відсутній.

Література. Уся література, яку студенти не зможуть знайти самостійно, буде надана викладачем виключно в освітніх цілях без права її передачі третім особам. Студенти заохочуються до використання також й іншої літератури та джерел, яких немає серед рекомендованих.

Політика виставлення балів. Враховуються бали набрані на практичних заняттях та за виконання індивідуальних завдань (самостійна робота). При цьому обов'язково враховуються присутність на заняттях та активність студента під час практичного заняття; недопустимість пропусків та запізнень на заняття; користування мобільним телефоном, планшетом чи іншими мобільними пристроями під час заняття в цілях не пов'язаних з навчанням; списування та плагіат; несвоєчасне виконання поставленого завдання і т. ін.

Жодні форми порушення академічної доброчесності не толеруються.

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Періодизація українських перекладів світової літератури	7
2	Літературні форми перекладних творів в Київській Русі Х-ХVI ст.	7
3	Аналіз перекладу «Енеїди» Котляревського.	7
4	Німецький романтизм в українському перекладі.	7
5	Г. Гайне в перекладі Л. Українки.	7
6	Переклад «Слова о полку Ігоревім».	7
7	Р. М. Рільке в українських перекладах	7
8	Переклади з німецької Є. Поповича, Т. Прохаська, Т. Гаврилівна.	9
	Разом	58

Рекомендована література для самостійної роботи

1. Єфремов С. Історія українського письменства. - К.: Феміна, 1995.
2. Записки «Перекладацької майстерні 2000-2001. Том 2.»: М.Стріха. Історія й сьогодення сучасного українського поетичного перекладу (ХІІ – ХХ ст.) / Львівський нац. ун-т ім. І. Франка. – Львів: Простір-М, 2002.
3. Кальниченко О. А., Подміногін В. О. Історія перекладу та думок про переклад у текстах та коментарях. -Харків: НУА, 2005.
4. Клименко Ж. В. Теорія і технологія вивчення перекладних художніх творів у старших класах загальноосвітньої школи. — К.: НПУ імені М. Драгоманова. – 2006. — 340 с.
5. Коптілов В. Актуальні питання українського художнього перекладу. — К.: Вид. Київського університету, 1971. – 130 с.
6. Новосад Н.В. З історії українського художнього перекладу // Всесвітня література в середніх навчальних закладах України. – 2004. – № 12. – С. 47 – 50.
7. Огуй О.Д. Коротка історія німецько-українського перекладу та перекладознавства (у руслі світових тенденцій): Конспект лекцій для студентів німецького відділення. – Чернівці: Рута, 2008. – 40 с.
8. Тисячоліття. Поетичний переклад України-Русі. Антологія / Упоряд. і авт. передм. М.Н. Москаленко. — К.: Дніпро,1995. — 693 с.
9. Український переклад від Зерова до сьогодення / Гол. ред. Чередниченко О.І. – К., 2004.

7. Методи навчання

Інформаційно-рецептивні (розповідь, пояснення, бесіда, лекція, демонстрація, спостереження) методи; проблемний виклад навчального матеріалу; частково-пошуковий та дослідницький методи; наочні (робота з таблицями, схемами тощо); практичні заняття, інтерактивні методи (презентація, евристичні бесіди, дискусії, «мозковий штурм», використання мультимедійних комп'ютерних програм).

8. Методи оцінювання

Оцінювання знань студентів здійснюється шляхом проведення кредитно-модульних контрольних заходів, які включають проміжне оцінювання (усне опитування, тест), поточне оцінювання (відповіді і виступи на практичних заняттях, самостійна позааудиторна робота (в т.ч. виконання домашніх завдань), тематичні контрольні роботи (у формі тесту, відповідей на теоретичні запитання, розв'язання практичних завдань, виконання індивідуальних завдань), відвідуваність), підсумкове модульне оцінювання (тест/теоретичні питання), підсумкове семестрове оцінювання (у формі заліку за результатами поточної успішності).

Проміжний контроль здійснюється під час проведення практичних занять і має на меті перевірку знань студентів з окремих тем (змістових модулів). Результати проміжного контролю за модуль визначаються як середня величина з поточних оцінок за відповіді на практичних заняттях.

Поточний контроль – це сума балів за проміжний контроль, відвідування занять і самостійну роботу студента.

Поточний контроль успішності студентів здійснюється в усній та письмовій формах під час проведення практичних занять. Оцінка поточного контролю знань студентів виставляється за:

1. Систематичність та активність на практичних заняттях, зокрема, оцінюється рівень знань продемонстрованих у відповідях і виступах на практичних заняттях, активність під час обговорення дискусійних питань.
2. Виконання домашніх письмових завдань, передбачених самостійною роботою студента.
3. Виконання тематичних контрольних робіт (оцінка виставляється за практичні навички та теоретичні знання яких набули студенти після опанування певної теми, за результатами тестування, відповідей на теоретичні питання, розв'язання практичних завдань, виконання індивідуальних завдань, у тому числі підготовки рефератів).

Облік успішності здійснюється у відповідному журналі групи у традиційній 5-бальній шкалі. На підсумковому занятті викладач розраховує і доводить до відома студентів середню із всіх поточних оцінок.

Підсумковий модульний контроль проводиться з метою оцінки результатів навчання після закінчення логічно завершеної частини практичних занять (модуля). Завданням підсумкового модульного контролю є перевірка розуміння та засвоєння певного матеріалу, умінь представити певний вивчений матеріал. Форми підсумкового модульного контролю та система оцінювання рівня знань та умінь студентів визначає кафедра, вони відображені у робочій програмі дисципліни. Підсумковий модульний контроль знань і умінь та навичок студентів може проводитися у формі тестів або контрольних робіт.

Для проведення підсумкового модульного контролю використовуються варіанти контрольних модульних робіт. Складовими частинами варіанту контрольного модульного завдання є: тести, теоретичні та практичні питання.

Протягом вивчення курсу студент повинен виконати дві комплексні модульні роботи. Оцінка за виконання цих робіт виставляється в окрему відомість та у журнал відповіді групи. На підсумковому занятті викладач розраховує і доводить до відома студентів середню з оцінок за кожну комплексну модульну роботу.

У разі відсутності студента під час проведення модульного контролю з поважних причин він має право на індивідуальне складання модуля. У всіх інших випадках відсутність студента під час модульного контролю автоматично зараховується йому як незадовільна оцінка (0 балів) за відповідний модуль. Незадовільну оцінку за модуль студент має право перескласти. Додатковий термін складання призначає викладач і затверджує завідувач кафедри.

Шкала оцінювання модульної контрольної роботи

Кількість балів	% правильних відповідей
10	100 – 96
9	95 – 91
8	90 – 86
7	85 – 81
6	80 – 76
5	75 – 71
4	70 – 66
3	65 – 61
2	60 – 56
1	55 – 51
0	50 і менше

Підсумковий семестровий контроль проводиться у формі заліку. Залік оформляється шляхом сумування одержаних студентом балів за усі види навчальної діяльності.

Після завершення курсу студент/ка отримує оцінку за залік на основі оцінок, які він/вона отримав/ла за відповіді на практичних заняттях. Оцінювання проводиться за 100-бальною шкалою. Бали нараховуються за наступним співвідношенням:

- практичні заняття: 50% семестрової оцінки; максимальна кількість балів – 50 балів;
- дві модульні контрольні роботи: 20% семестрової оцінки; максимальна кількість балів – 20 балів (2 x 10);
- відвідування аудиторних занять: 10% семестрової оцінки; максимальна кількість балів – 10 балів;
- самостійна робота: 20% семестрової оцінки; максимальна кількість балів – 20 балів.

Підсумкова максимальна кількість балів – 100 балів.

9. Розподіл балів, що присвоюються студентам

Модулі	Модуль I				Модуль II				Підсумковий контроль (залік) Сума
Кількість балів за модуль	50				50				
Змістові модулі	ЗМ 1			Модульний контроль 1	ЗМ 2			Модульний контроль 2	
Кількість балів за змістові модулі та модульний контроль	40				40				
				10				10	100
Розподіл балів	Аудиторна робота	Відвідування	Самостійна робота		Аудиторна робота	Відвідування	Самостійна робота		
	25	5	10	10	25	5	10	10	
Наукова робота	Участь у студентських наукових конференціях, семінарах, круглих столах, олімпіадах та конкурсах								1 - 10

Під час оцінювання знань, умінь і навичок студентів враховується:

- 1) наявність і характер засвоєння знань з дисципліни (рівень усвідомлення, міцність запам'ятовування, обсяг, повнота і точність знань);
- 2) якість актуалізації знань (логіка мислення, аргументація, послідовність і самостійність викладу, культура професійного мовлення);
- 3) рівень сформованості умінь і навичок використання засвоєних знань на практиці;
- 4) прояв творчості і самостійності в навчально-пізнавальній діяльності;
- 5) якість виконання самостійної навчальної роботи (зовнішнє оформлення, своєчасність виконання, ретельність тощо).

Шкала оцінювання: національна та ЄКТС

Оцінка ЄКТС	Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
A	90 – 100	відмінно	зараховано
B	81-89	добре	
C	71-80		
D	61-70		
E	51-60	задовільно	
FX	21-50	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
F	0-20	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

* кількість балів для оцінок «незадовільно» (FX і F) визначається Вченими радами факультетів (педагогічними радами коледжів).

10. Методичне забезпечення

Форми навчально-методичного забезпечення дисципліни, що забезпечують максимально повне надання здобувачам освіти всієї інформації та матеріалів, необхідних для успішного вивчення дисципліни:

- конспекти лекцій;
- методичні вказівки, рекомендації та підручники;
- комп'ютерні презентації;
- ілюстративні матеріали;
- тестові завдання для контролю.

Технічні засоби для демонстрування презентацій (ноутбук, проектор).

11. Рекомендована базова наукова та навчально-методична література

1. Єфремов С. Історія українського письменства. - К.: Феміна, 1995.
2. Григорій Кочур і українській переклад: Матеріали міжнародної науково-практичної конференції / Редкол.: О.Чердніченко (голова) та ін. - К.; Ірпінь: ВТФ "Перун", 2004. - 280 с.
3. Записки «Перекладацької майстерні 2000-2001. Том 2.»: М.Стріха. Історія й сьогодення сучасного українського поетичного перекладу (XII – XX ст.) / Львівський нац. ун-т ім. І. Франка. - Львів: Простір-М, 2002.
4. Збірники "Теорія і практика перекладу". - Вип.1-21. - К., 1979-1994.
5. Зеров М. Аполон в українській літературі XIX—XX вв. // Зеров М. Українське письменство. — С. 960.
6. Калашник Н. Г., Гетьман Н.О. Теорія та практика перекладу. Вступ до спеціальності.- . - Х. : Колегіум, 2009.
7. Кальниченко О. А., Подміногін В. О. Історія перекладу та думок про переклад у текстах та коментарях. -Харків: НУА, 2005.
8. Клименко Ж. В. Теорія і технологія вивчення перекладних художніх творів у старших класах загальноосвітньої школи. — К.: НПУ імені М. Драгоманова. - 2006. — 340 с.
9. Коптілов В. Актуальні питання українського художнього перекладу. — К.: Вид. Київського університету, 1971. - 130 с.
10. Коптілов В. Теорія і практика перекладу: Навч. посіб. — К.: Юніверс, 2002. — 280 с.
11. Кочур Г. Феномен Лукаша. До 80-річчя від дня народження М. Лукаша // Всесвітня література в середніх навчальних закладах України. - 1999. - № 12. - С. 50 – 51.
12. Кочур Г. Шекспир на Україні // Мастерство перевода 1966. — М.: Сов. писатель, 1968. — С. 36.
13. Кундзіч О. Творчі проблеми перекладу. - К., 1973.
14. Новикова М. Перекладацький світ Григорія Кочура // Кочур Г. Третє відлуння. - Київ: Рада, 2000. - С. 9 – 28.
15. Новосад Н.В. З історії українського художнього перекладу // Всесвітня література в середніх навчальних закладах України. - 2004. - № 12. - С. 47 – 50.
16. Огуй О.Д. Коротка історія німецько-українського перекладу та перекладознавства (у руслі світових тенденцій): Конспект лекцій для студентів німецького відділення. - Чернівці: Рута, 2008. - 40 с.
17. Основи перекладознавства: Навчальний посібник / За редакцією А.Є. Нямцу. - Чернівці: Рута, 2008. - 312 с.
18. Рильський М.Т. Мистецтво перекладу. - К., 1975.
19. Тисячоліття. Поетичний переклад України-Русі. Антологія / Упоряд. і авт. передм. М.Н. Москаленко. — К.: Дніпро,1995. — 693 с.
20. Український переклад від Зерова до сьогодення / Гол. ред. Чердніченко О.І. - К., 2004.

Рекомендована довідкова література зі світової літератури в українських перекладах

1. Бархударов Л.С. Язык и перевод. – М., 1975.
2. Влахов С., Флорин С. Непереводимое в переводе. – М., 1980.
3. Зеров М. Літературна позиція Старицького // Зеров М. Українське письменство. — С. 672.
4. Зорівчак Р. Вічне відлуння майстра // Дзвін. – 1998. - № 11 – 12. – С. 142 –147.
5. Зорівчак Р.П. Реалія і переклад. – Львів, 1989.
6. Зорівчак Р.П. Фразеологічна одиниця як перекладознавча категорія. - Львів: Вища
7. Ковганюк С.П. Практика перекладу. (З досвіду перекладача). - К., "Дніпро", 1968
8. Коломієць Л. Український художній переклад: від давнини до сучасності // Всесвітня література в середніх навчальних закладах України. – 1999. – № 2. – С. 50 – 54.
9. Комиссаров В.Н. Лингвистика перевода. – М., 1980.
10. Комиссаров В.Н. Современное переводоведение: Учебное пособие. – М., 2001. – 424 с.
11. Комиссаров В.Н. Теория перевода. - м.: "Высшая школа", 1990.
12. Латышев Л.К. Курс перевода: (Эквивалентность перевода и способы её достижения). -
13. Левый Й. Искусство перевода. – М., 1974.
14. Лилова А. Введение в общую теорию перевода. - М., "Высшая школа", 1985
15. Новикова М.А. Прекрасен наш союз. Литература – переводчик – жизнь. – К., 1986.
16. Рада І.М., Чорна Н.О. “Торжествуватиме весь світ братерства перемогу” (Презентація словника-довідника “Фразеологія перекладів Миколи Лукаша”, присвячена 85-літтю від дня народження перекладача) // Всесвітня література в середніх навчальних закладах України. – 2004. - № 12. – С. 30 – 34.
17. Рецкер Я.И. Теория перевода и переводческая практика. – М., 1974.
18. Рильський М. Поэма Руставели на украинском языке // Рильський М. Мистецтво перекладу. – К.: Рад. письменник, 1975.
19. Ролік А.В. Теорія перекладу в текстах і завданнях. – Ніжин: НДПУ, 2002. — 210 с.
20. Спогади Климентія Квітки про Лесю Українку // Леся Українка. Документи і матеріали. — К.: Наук. думка, 1971. — С. 296.
21. Стріха М. Донорська кров мистецтва. Українські перекладачі та зарубіжна література // Зарубіжна література в навчальних закладах. – 1997. – № 4. – С. 2 – 6.
22. Федоров А.В. Введение в теорию перевода (Лингвистические проблемы). - М., Изд.
23. Федоров А.В. Искусство перевода и жизнь литературы. – М., 1982.
24. Федоров А.В. Основы общей теории перевода: (Лингвистические проблемы). - М.:
25. Чередниченко О.І. Переклад – важлива сфера функціонування і розвитку української мови / Теорія і практика перекладу. – Вип. 17. – К., 1991.
26. Чередниченко О.І. Теоретичні проблеми удосконалення практики перекладу і двомовної лексикографії / Теорія і практика перекладу. – Вип. 14. – К., 1987.
27. Чередниченко О.І., Коваль Я.Г. Теорія і практика перекладу. Французька мова. – К., 1995.
28. Чілачава Р. Григорій Кочур – перекладач і людина // Григорій Кочур і український переклад: Матеріали міжнар. наук.-практ. конф. К.; Ірпінь, 27 – 29 жовтня 2003 р. – К.; Ірпінь: ВТФ “Перун”, 2004. – С. 31 – 33. _
29. Чуковский К.И. Высокое искусство. – М., 1988.
30. Швейцер А.Д. Теория перевода. – М., 1988.